

Estadística i Anàlisi de la Comunicació Local a Catalunya

Ernest Udina

El títol d'aquest article o anàlisi, a partir de les dades del Cens i Mapa de la Comunicació Local a Catalunya, planteja d'entrada una pregunta: ¿què vol dir, què és, la Comunicació Local? Aquesta expressió és lentament introduïda en els estudis sobre fenòmens comunicacionals a partir dels anys seixantes, superant el simple terme d'«informació local o regional» que era costum d'equiparar només amb la creixent importància de la premsa local o regional. Els anys setantes, els estudis internacionals sobre comunicació veïeren ja la introducció del terme «comunicació local» com una realitat referida a territoris limitats i concrets, per oposició als grans mitjans estatals o supra-regionals, amb la característica de considerar-la també com expressió de la vida local, superant el simple concepte «descendent» d'un emissor que informa i un receptor que s'empassa, per considerar en canvi la comunicació local com un terreny d'estudi privilegiat del doble procés participatiu descendent i ascendent alhora de la comunicació.

Els estudis sobre comunicació local, nombrosos els darrers anys en els països europeus, han partit sempre de la reflexió sobre un fet que és signe dels nostres temps: quan la invasió dels grans mitjans de comunicació, en les seves diverses formes multinacionals o monopolitzadores o estatals, era i és a l'ordre del dia, condicionant segons semblaria tot model cultural que no fos distribuït per ells mateixos, és també quan més han anat brollant arreu els nous mitjans casolans, locals, regionals, siguin premsa, ràdio, o televisió, com palesen en la nostra àrea els casos angles, francès, especialment l'italià, i d'una forma esclatant, si bé encara poc analitzada, el cas català.

Pàrtint d'aquest fenomen, la comunicació

local ha tingut i té ben diverses aproximacions definitòries. Pel seu valor sintètic, és interessant de citar els estudis presentats en el llibre «L'Information Locale» (1980, edicions Pedone, París), que formen les ponències i debats d'un Congrés celebrat sobre aquest tema el 1979 pel «Centre d'Estudis i d'Investigació de la Vida Local» de la Universitat de Burdeus (França). En conjunt, es realitzen sis definicions conclusives de la comunicació local després d'analitzar des de diversos punts de vista els seus processos: és el mecanisme residual del món de la comunicació; és la voluntat d'afirmació perifèrica contra tot tipus de centralisme; és l'expressió de la nova sensibilitat envers la vida quotidiana; és una resposta incompleta de la frustració individual de l'home que es veu assetjat per la societat; és un nou instrument de percepció de la vida diària; és simplement un mecanisme publicitari del poder o poders locals.

Aquestes definicions conclusives d'estudis concrets i generalitzats sobre la comunicació local, són presentades com «parcials» pels mateixos autors del llibre indicat. En aquest i altres estudis sobre el tema, sempre s'adverteix que la definició de la comunicació local no pot encara donar-se per definitiva, ja que forma part de la mateixa investigació sobre la comunicació local. És avui per avui impossible avançar per un terreny que no es limiti a la descripció. A Catalunya, els estudis de la comunicació local s'han iniciat fa poc, com a resultat de l'aparició en els darrers anys, des de 1976, de més de 300 mitjans nous de premsa o ràdio, del total de més de 500 que n'hi ha Catalunya. Falta encara, però, un estudi estadístic complet sobre aquests mitjans de comunicació considerats globalment. Aquest és l'intent d'aquest article

En els darreres cinc anys han aparegut a Catalunya més de 300 nous mitjans de Comunicació Local

final de l'Informe dedicat a la Comunicació Local, tot i que es tracta només d'un inici d'estadística i anàlisi, probablement amb imperfeccions d'enfocament i alguns errors de cens, tot plegat a solucionar precisament a partir del moment en què aquestes dades es publiquin i se'ns facin arribar les rectificacions escaients. En canvi, d'estudis sectorialitzats, especialment de premsa comarcal i de ràdios municipals, així com d'alguns processos de la comunicació local a Catalunya, en concret en ambients rurals, n'hi ha ja molts, i tant el primer número d'Arrel, dedicat a la premsa comarcal, com aquest número amb l'estudi de les ràdios, en són una mostra, entre molts altres.

Tenint en compte des d'ara el resultat de l'anàlisi que segueix, dos aspectes complementaris, al nivell descriptiu en què es mou l'estudi sobre la comunicació local, la defineixen com una hipòtesi de treball: es tracta de suports o mitjans que operen en un territori limitat i el contingut informatiu dels quals ve bàsicament determinat pels fets i realitats de la vida quotidiana en aquest territori. Segons aquest criteri, el present estudi està dividit en cinc quadres de síntesi elaborats sobre el Cens anterior i unes conclusions darrera de cada quadre, així com unes conclusions finals. El quadre de síntesi I es refereix al nombre d'habitants de

Catalunya que tenen mitjans de comunicació local o lectors potencials de la seva premsa i seguidors de les seves ràdios, locals i comarcals; el quadre de síntesi II es refereix als tiratges de la premsa local i comarcal de Catalunya; el quadre de síntesi III es refereix al nombre de mitjans de comunicació local de Catalunya; el quadre de síntesi IV es refereix a la utilització de la llengua catalana en els mitjans de comunicació local; i el quadre de síntesi V completa els anteriors codificant la propietat dels mitjans, el seu abast local o comarcal, i la seva antiguitat. En tota aquesta anàlisi, com s'ha fet en el Cens anterior, no es comptabilitzen –si no s'indica explícitament– cap mitjà de la ciutat de Barcelona ni cap diari de Girona, Lleida i Tarragona (si en canvi els altres mitjans d'aquestes tres ciutats). Els set indicadors o mitjans de comunicació local són: premsa d'informació general o comarcal (també s'utilitza l'expressió «premsa local o

comarcal»); butlletí municipal; premsa cultural; premsa de barri; ràdios municipals; ràdios lliures; i ràdios privades. En espera de l'aplicació de la vintena de projectes de televisions locals, aquests set tipus de mitjans expressen la totalitat dels mitjans de comunicació local de Catalunya. Metodològicament també s'ha procedit a realitzar tots els quadres per comarques: tot i que la nova ordenació territorial de Catalunya haurà de variar no poc l'aprovada per la Generalitat el 1936, és lògic que tot estudi de comunicació local es basi per definició en concrets límits territorials o unitats històrico-geogràfiques. Finalment, les perspectives que es desprenen d'aquesta anàlisi estadística, com veurem a la fi, obren –començant pel nivell descriptiu– noves vies a nous estudis i un futur insospitat, a partir de dades fins ara inèdites, a l'extraordinari fenomen de la comunicació local a Catalunya.

QUADRE DE SÍNTESI	1	2	3	4	5	6	7	8
	Nombre d'habitants	Nombre d'habitants que tenen mitjans de comunicació local	% de la columna 2 respecte de la columna 1	Nombre d'habitants que tenen premsa local o comarcal	Nombre d'habitants que tenen butlletins municipals	Nombre d'habitants que tenen premsa cultural	Nombre d'habitants que tenen ràdio municipal	Nombre d'habitants que tenen ràdio privada
1. ALT CAMP	33.027	21.143	64 %	21.143	18.857	18.857	0	0
2. ALT EMPORDÀ	80.790	50.446	62 %	35.547	15.957	0	2.657	30.412
3. ALT PENEDEès	63.534	45.720	71 %	38.801	36.974	25.029	3.650	0
4. ALT URGELL	19.332	13.437	69 %	3.247	10.190	10.190	0	0
5. ANOIA	78.348	55.900	71 %	42.839	53.613	0	0	0
6. BAGES	150.657	128.490	85 %	110.064	82.622	67.007	29.371	67.007
7. BAIX CAMP	118.091	104.112	88 %	99.620	83.437	84.107	0	79.245
8. BAIX EBRE	65.961	44.841	67 %	44.841	31.188	0	0	31.188
9. BAIX EMPORDÀ	81.990	68.086	83 %	64.245	22.778	0	0	0
10. BAIX LLOBREGAT	516.360	502.324	97 %	243.376	249.044	0	268.010	0
11. BAIX PENEDEès	29.023	24.218	83 %	24.218	0	0	11.661	0
12. BARCELONÈS (no Barcelona)	758.965	724.369	95 %	427.494	723.288	665.467	665.567	229.780
13. BERGUEDA	41.630	28.826	69 %	26.999	15.862	13.547	5.361	0
14. Cerdanya	12.041	6.760	56 %	5.839	921	0	0	0
15. CONCA DE BARBERÀ	18.140	9.238	50 %	4.192	0	5.291	0	0
16. GARRAF	70.530	68.490	97 %	55.759	46.129	55.759	12.731	43.915
17. LES GARRIGUES	22.809	9.152	40 %	5.174	0	0	0	0
18. GARROTXA	45.245	31.926	70 %	28.986	28.072	25.072	0	25.072
19. GIRONÈS	136.637	125.114	91 %	120.351	115.590	86.624	0	86.624
20. MARESME	253.527	233.472	92 %	215.818	61.970	102.249	34.222	97.008

1	2	3	4	5	6	7	8
Nombre d'habitants	Nombre d'habitants que tenen mitjans de comunicació local	% de la columna 2 respecte de la columna 1	Nombre d'habitants que tenen premsa local o comarcal	Nombre d'habitants que tenen butlletins municipals	Nombre d'habitants que tenen premsa cultural	Nombre d'habitants que tenen ràdio municipal	Nombre d'habitants que tenen ràdio privada
21. MONTSIÀ	49.564	92 %	42.600	3.296	0	14.673	5.273
22. LA NOGUERA	45.350	38 %	13.123	1.602	12.585	0	0
23. OSONA	111.518	75 %	78.656	66.531	30.155	0	30.155
24. PALLARS JUSSÀ	18.768	61 %	3.397	1.565	6.608	0	0
25. PALLARS SOBIRÀ	5.450	0	0	0	0	0	0
26. PRIORAT	10.529	29 %	3.112	0	0	0	0
27. RIBERA D'EBRE	24.984	37 %	5.009	4.332	0	0	4.332
28. RIPOLLÈS	33.102	61 %	12.209	17.881	0	14.595	0
29. SEGARRA	17.359	62 %	10.129	1.871	0	0	0
30. SEGRÀ	169.066	77 %	8.664	123.450	115.164	0	106.814
31. LA SELVA	82.606	76 %	49.472	38.462	2.979	5.028	0
32. SOLSONÈS	10.764	58 %	0	0	6.267	0	0
33. TARRAGONÈS	149.871	83 %	125.538	125.538	0	0	125.538
34. TERRA ALTA	13.732	9 %	0	0	0	0	0
35. URGELL	35.342	66 %	22.808	15.493	0	0	1.046
36. VALL D'ARAN	5.808	68 %	0	0	0	0	1.129
37. VALLÈS OCCIDENTAL	608.477	90 %	441.443	512.685	207.288	67.380	341.737
38. VALLÈS ORIENTAL	214.777	71 %	89.149	134.800	0	104.475	0
TOTAL	4.203.704	84,66 %	2.523.862	2.643.998	1.540.245	1.239.381	1.306.275

Les set categories de mitjans analitzats són la premsa d'informació general, els butlletins municipals, la premsa cultural, la de barri, i les ràdios municipals, lliures i privades

Conclusions del Quadre de Síntesi I.

EL 85 % de la població de Catalunya té mitjans de comunicació local al seu abast en la seva localitat o comarca.

1. Del quadre anterior es dedueix que 3.558.949 dels 4.203.704 habitants de Catalunya (sense comptar Barcelona ciutat), és a dir, el 84,66 % de la població, tenen al seu abast mitjans de comunicació local, sigui premsa local o comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, ràdio municipal, o ràdio privada. No cal insistir en la gran importància d'aquesta xifra total, que indica l'arrelament de la comunicació local a Catalunya com un fenomen que cobreix teòricament més de les quatre cinquenes parts de la totalitat de la població. Aquest càlcul surt de sumar els habitants de tots els municipis on hi ha mitjans de comunicació local (veure columnes 1 a 3 del quadre de síntesi I).

2. Els dos mitjans que arriben a més gent són els butlletins municipals, que potencialment arriben a 2.643.998 persones, el 63 % de la població de Catalunya, i la premsa local o comarcal, que arriba a 2.523.862 persones, el 60 % de la població de Catalunya (veure columnes 4 i 5 del quadre de síntesi I). Com es veurà en el quadre de síntesi III, hi ha 199 publicacions locals o comarcals d'informació general i 125 butlletins municipals a tot Catalunya. Que hi hagi més gent potencialment rebedora de butlletins municipals s'explica pel fet que a les comarques del cinturó barceloní hi ha molts municipis grans sense premsa comarcal però amb butlletins municipals. L'opció d'integrar els butlletins municipals com a comunicació local en aquests quadres, prové del fet que la majoria d'aquests butlletins no són simplement corretja de transmissió de l'activitat municipal amb un to propagandístic, sinó mitjans que expressen la vida de la localitat. Com veurem en el quadre de síntesi III, hi ha a Catalunya 258 dels 935 municipis que tenen mitjans de comunicació local: d'aquests 258, a 112 hi ha premsa comarcal i no butlletins municipals, i a 69 hi ha butlletí municipal però no premsa local o comarcal.

3. Hi ha 1.540.245 habitants de Catalunya potencials lectors de premsa comarcal cultural (recordem que tot aquest quadre està basat a sumar els habitants de cada municipi

on hi ha el mitjà indicat, aquí la premsa cultural comarcal), és a dir, un 37 % de la població total (sempre sense comptar la ciutat de Barcelona), percentatge important però que és reduït al 50 % de comarques, 19 de les 38, (veure columna 6 del quadre de síntesi I), i de baix tiratge, com es pot comprovar a la columna 3 del quadre de síntesi posterior, el II.

4. El 32,22 % de la població de Catalunya (sense Barcelona ciutat) té ràdio municipal. Aquest alt percentatge es dedueix de la columna 7 del quadre de síntesi I: són 1.239.381 habitants que tenen ràdio municipal, comptant només les 42 ràdios municipals en funcionament el mes d'abril de 1982. Si hi afegim els 115.307 habitants dels municipis de les 10 noves ràdios municipals d'abril a agost de 1982 (veure pàgines 28 i 48), el total de 1.354.688 habitants equival al 32,22 % de la població de Catalunya sense comptar Barcelona ciutat. Aquest alt percentatge supera fins i tot el de les ràdios privades, que arriben (sense comptar les de Barcelona ciutat) a 1.306.275 habitants, un 31,07 % de la població de Catalunya sense Barcelona ciutat (veure la columna 8 del quadre de síntesi I). S'ha de tenir en compte, però, que aquests càlculs, com tots els d'aquest quadre, s'han fet sumant els habitants dels municipis que tenen ràdios municipals i ràdios privades, i de fet moltes d'aquestes ràdios arriben més enllà del municipi en què la ràdio municipal o la privada emeten, cosa que vol dir que ambdós percentatges serien en la pràctica més elevats. A més, les ràdios municipals són totes en freqüència modulada i en les privades (sempre entenem dins d'aquestes també les estatals locals) domina l'ona mitjana.

5. Les dades anteriors (com es veu, no hi ha referències ni a les ràdios lliures ni a la premsa de barris, perquè no es poden calcular com adreçades a tota una població d'un municipi, sinó molt sectorialment) es completen amb l'anàlisi per comarques, a la columna 3 del quadre de síntesi I, de gran interès, perquè podem comprovar que hi ha 21 comarques de les 38 de Catalunya que tenen del 69 % al 97 % d'habitants amb mitjans de comunicació local. Alta xifra, com

Només hi ha una de les 38 comarques que no té cap mitjà de Comunicació Local: el Pallars Sobirà

és petita la contrària: només 5 comarques tenen menys del 50 % d'habitants amb mitjans de comunicació local, mentre que 11 comarques tenen del 50 al 68 % dels seus habitants amb accés a mitjans de comunicació local. Destaca que només hi ha una comarca que no té cap mitjà de comunicació: el Pallars Sobirà, amb 5.450 habitants. Les comarques més riques amb mitjans de comunicació local, o amb més del 90 % d'habitants amb accés a mitjans de comunicació local, són: Baix Llobregat i

Garraf amb el 97 %, Barcelonès (sense Barcelona) amb el 95 %, Maresme i Montsià amb el 92 %, Gironès amb el 91 %, i Vallès Occidental amb el 90 % d'habitants. Cal però advertir que no s'ha de donar valor absolut a aquests xifres, que s'han de completar amb les dels quadres posteriors per deduir les conseqüències clares i científiques. El que interessa en aquest primer quadre és comprovar la presència i pes dels mitjans de comunicació local envers els habitants de Catalunya.

regió 7

informatiu intercomarcal

1r Premi 1981 J. SOLSONÈS TORRENÇ

Dissabte, 17 de juliol de 1982 Bages / Berguedà / Solsonès Any V - N.º 439 - Preu 35 pessetes

Llei antiterrorista

Detingut un santvicentí membre de la CNT

Dimecres passat va ser detingut el santvicentí Juan-José Rodríguez Fariés, membre de la CNT, que va passar a les dependències policials de Barcelona juntament amb quatre detinguts d'altres parts, també membres de CNT de noms Daniel Corcino Ferrández, Francisco García Cano, Silvia Languiella i María Espinosa Romero, segons informa el Comitè Regional de CNT a Barcelona.

Segons aquella mateixa font informativa, als cinc detinguts els ha estat aplicada la llei antiterrorista, motiu pel qual els companys de la CNT han fet unes octavetes en les quals denuncien el que qualifiquen d'«abús de poder per part de la policia», les quals van ser repartides a diferents ciutats de les rodalies de Barcelona.

No es coneixen els motius de la detenció.

**Berga
Demà,
Diada
Nacionalista**
(pàg. 9)

Les mines de Cardona i Sallent capdaventeres

Han començat les eleccions sindicals a la nostra regió

Igual que fa dos anys, les mines de potassa de Sallent i Cardona han inaugurat, a l'avancada, el període d'eleccions sindicals a les nostres comarques, oferint els primers resultats, especialment significatius per les dimensions econòmiques i nombre de treballadors d'ambdues empreses.

Les mines de Cardona les van celebrar dimecres passat; UGT va treure sis delegats; una coalició de CC.OO., USO i no afiliats, set, i diverses candidatures independents, quatre. Recordem que dilluns passat, a les mines de Sallent, CC.OO. va treure nou delegats, i UGT, vuit.

Es treballadors tornen a ser cívics amb les urnes

Ahir, al Born de Manresa

Una tuberia rebentada al carrer inunda una botiga

Una tuberia que es va rebentar inesperadament va ser la causa que, ahir al migdia, brotés un sorridor al bell mig del carrer del Born, a Manresa, amb tanta força que l'aigua va obrir la porta d'una merceria i va ben xopar l'interior de la botiga.

L'accident s'esdevingué quan en el decurs de les obres per canviar el paviment del carrer, a tocar de la plaça Sant Domènec, una perforadora va esbrotar una tuberia que, a poca profunditat, transporta aigua potable a alta pressió (unes sis atmosferes).

El brollador s'elevà verticalment més de dos metres, organitzant un bon mullader, fins que l'Ajuntament avisà Aigües de Manresa i aquesta va tallar l'aigua.

El brollador d'aigua era espectacular

Aurora Claramunt entrevistant Joan Montraveta

Ahir, a través de TVE

Regió 7 explica els seus 500 números a Catalunya

Joan Montraveta, director comercial de Regió 7, va ser entrevistat ahir al migdia, al programa "Trobadors" del circuit català de TVE, sobre el significat d'estar a punt d'editar el número cinc-cents de Regió 7. En aquest programa que dirigeix Jaume Andreu i presenta Aurora Claramunt, s'entrevistava Joan Montraveta a explicar el programa "Trobadors" del circuit català de TVE, sobre el significat d'estar a punt d'editar el número cinc-cents de Regió 7 i les seves esperances de futur.

II	1	2	3	4	5	6	7
QUADRE DE SÍNTESI	Tiratge al mes de premsa comarcal	Tiratge al mes de butlletins municipals	Tiratge al mes de premsa cultural	Tiratge al mes de premsa de barri	Total del tiratge mensual	Nombre d'habitants de la comarca	Nombre d'habitants per exemplar mensual
1. ALT CAMP	11.413	2.000	300	0	13.713	33.027	2,4
2. ALT EMPORDÀ	27.610	2.300	0	0	29.910	80.790	2,7
3. ALT PENEDEÈS	20.415	8.350	1.700	0	30.465	63.534	2,08
4. ALT URGELL	233	250	0	0	483	19.332	40,02
5. ANOIA	16.850	5.250	0	0	22.100	78.348	3,5
6. BAGES	132.903	7.080	575	630	141.188	150.657	1,06
7. BAIX CAMP	53.230	800	1.190	0	55.220	118.091	2,1
8. BAIX EBRE	16.550	4.500	0	0	21.050	65.961	3,1
9. BAIX EMPORDÀ	12.960	2.750	0	0	15.710	81.990	5,2
10. BAIX LLOBREGAT	12.050	39.110	115	1.750	53.025	516.360	9,7
11. BAIX PENEDEÈS	3.275	0	0	0	3.275	29.023	8,8
12. BARCELONÈS (no Barcelona)	16.850	134.080	1.000	1.200	153.130	758.965	4,9
13. BERGUEDÀ	2.105	4.725	600	0	7.430	41.630	5,6
14. Cerdanya	700	1.600	0	0	2.300	12.041	5,2
15. CONCA DE BARBERÀ	2.050	0	1.000	0	3.050	18.140	5,9
16. GARRAF	27.000	1.300	1.250	0	29.550	70.530	2,3
17. LES GARRIGUES	875	1.500	0	0	2.375	22.809	9,6
18. GARROTXA	23.000	3.500	650	0	27.150	45.245	1,6

QUADRE DE SÍNTESI II	1 Tiratge al mes de premsa comarcal	2 Tiratge al mes de butlletins municipals	3 Tiratge al mes de premsa cultural	4 Tiratge al mes de premsa de barri	5 Total del tiratge mensual	6 Nombre d'habitants de la comarca	7 Nombre d'habitants per exemplar mensual
19. GIRONÈS	11.735	4.360	1.660	1.415	19.170	136.637	7,1
20. MARESME	103.525	11.415	600	680	116.220	253.527	2,1
21. MONTSIÀ	5.300	300	0	0	5.600	49.564	8,8
22. LA NOGUERA	400	130	90	0	620	45.350	73,1
23. OSONA	133.400	10.225	160	0	143.785	111.518	0,7
24. PALLARS JUSSÀ	330	315	300	0	945	18.768	19,8
25. PALLARS SOBIRÀ	0	0	0	0	0	5.450	-
26. PRIORAT	1.350	0	0	0	1.350	10.529	7,7
27. RIBERA D'EBRE	800	75	0	0	875	24.984	28,5
28. RIPOLLÈS	3.000	1.670	0	0	4.670	33.102	7,08
29. SEGARRA	3.020	400	0	0	3.420	17.359	5,07
30. SEGRIÀ	1.350	7.100	505	0	8.955	169.066	18,8
31. LA SELVA	8.025	5.880	85	0	13.990	82.606	5,9
32. SOLSONÈS	0	0	250	0	250	10.764	43,05
33. TARRAGONÈS	46.500	41.500	0	0	88.000	149.871	1,7
34. TERRA ALTA	400	0	0	0	400	13.732	33,4
35. URGELL	6.790	7.250	165	0	14.205	35.342	2,4
36. VALL D'ARAN	160	0	0	0	160	5.808	36,3

37. VALLÈS OCCIDENTAL	319.885	25.880	1.565	2.760	350.090	608.477	1,7
38. VALLÈS ORIENTAL	55.950	26.000	0	0	81.950	214.777	2,6
TOTAL	1.081.989	361.595	13.760	8.435	1.465.779	4.203.704	2,8

Conclusions del Quadre de Sintesi II

La premsa local i comarcal té a Catalunya un tiratge diari de 56.000 exemplars.

1. En la columna 5 del quadre de sintesi II es comprova que el total del tiratge mensual de la premsa comarcal (o premsa d'informació general local i comarcal), butlletins municipals, premsa cultural comarcal i premsa de barri, és de 1.465.779 exemplars. Dividida aquesta xifra per 26 dies del mes (seguint el criteri establert en el número 1 d'«Arrel» de no comptar quatre o cinc dies al mes que correspondrien als dilluns o dia de no-sortida dels diaris, com era abans), resulta que el tiratge per dia és de 56.376 exemplars, i això situa de fet la premsa local i comarcal (concepte en el qual s'inclouen també els butlletins municipals, la premsa cultural comarcal i la premsa de barri) com el tercer diari de Catalunya, després de «La Vanguardia» i «El Periódico». Si tinguéssim en compte que aquests dos diaris i altres ja surten els set dies de la setmana i dividíssim per 30 dies el tiratge mensual, tindriem la xifra de 48.859 exemplars diaris, ço que també, a efectes de imatge simbòlica, seguiria donant el lloc de «tercer diari del país» a la premsa local i comarcal. El pes i importància de la premsa local encara queda més afermat en realitzar l'operació habitual de calcular que cada exemplar té tres lectors: resultarien 4.397.337, quasi 200.000 persones més que els 4.203.704 habitants de Catalunya sense comptar la ciutat de Barcelona. Seria una xifra exagerada però dóna idea que la comunicació local en el sector de premsa és molt rica a Catalunya, malgrat notables desnivells entre les diverses zones del país. Encara es completa millor l'elevat tiratge diari de 56.000 exemplars si es compta el tiratge dels diaris que poden considerar-se com a premsa local, és a dir, els «Punt Diari» i «Los Sitios» de Girona, «La Mañana» i «Diario de Lérida» de Lleida, i el «Diario Español» de Tarragona: els tiratges totals d'aquests diaris són al voltant de 50.000 exemplars al dia, i uns 30.000 de difusió. Amb aquests 30.000, la xifra de 56.000 arribaria a 86.000. Manquen però estudis de difusió, de venda real, de la premsa local i comarcal: les xifres anteriors canviarien aleshores, tot i tenint en compte

De les 38 comarques de Catalunya, 21 tenen més del 70 % d'habitants amb mitjans de comunicació local.

La premsa local i comarcal, a través dels seus diversos mitjans, té un tiratge de quasi un milió i mig d'exemplars al mes

que els tiratges de la premsa local i comarcal són molt més ajustats a la difusió real que els tiratges dels diaris. Abordant estrictament la premsa local i comarcal, també s'haurien de comptar els 26 butlletins o revistes de barri de Barcelona, amb un tiratge total de 40.000 a 45.000 exemplars al mes, ço que faria pujar de 56.000 a prop de 58.000 el tiratge per dia de la premsa local i comarcal. Tant les barcelonines publicacions de barri, però, com el butlletí municipal de Barcelona, 650.000 exemplars al mes, no estan recensats en aquest treball.

El càlcul del tiratge ha estat fet, lògicament, reduint o multiplicant al mes els tiratges de les publicacions d'aparició superior o inferior al mes, comptabilitzant cada mes com quatre setmanes i mitja. No s'ha d'excloure que en el tiratge indicat en el Cens per a algunes publicacions hi hagi algunes exageracions. En tot cas, els tiratges són baixos i no es presten a grans manipulacions. Hi ha només, entre les publicacions d'informació general local o comarcal, 17 de les 199 que tenen un tiratge de més de 10.000 exemplars al mes. Són: amb més de 100.000 exemplars al mes, el «Diari de Sabadell» (que surt cinc dies per setmana), el «Diari de Terrassa» (que surt quatre vegades per setmana), i «El 9 Nou» de Vic (bisetmanal); amb més de 60.000 al mes, «Regió 7» del Bages-Berguedà-Solsonès, amb seu a Manresa (que surt tres vegades per setmana) i «Gazeta de Manresa» (que surt quatre vegades per setmana); amb més de 50.000 exemplars al mes, «Crònica» de Mataró (que surt tres vegades per setmana); amb més de 40.000 exemplars al mes, la «Revista de Badalona» (bisetmanal) i Crònica de Tarragona (setmanal); la resta, entre 25.000 i 10.000 exemplars al mes, són «Comarca al Dia» i «Revista del Vallès», ambdues de Granollers, «Ausona» de Vic, «La Voz de la Costa Dorada» i «Reus», ambdues de Reus, «L'Empordà» i «Hora Nova» de Figueres, «La Voz del Penedès» de Vilafranca, i «Igualada». Traient del total de la columna 5 del quadre de síntesi II els «quasi-diaris», o les 8 publicacions que passen de 40.000 exemplars de tiratge al mes, ens trobem que del 1.465.779 de tiratge total de tot tipus de premsa local i comarcal, es baixa a pràcticament la meitat, 799.104, o un tiratge diari de 30.734 exemplars. Encara

es baixa més si traiem els tiratges dels 8 grans butlletins municipals: el de Tarragona, amb tiratge mensual de 40.000; el de Badalona, amb tiratge mensual de 25.000; el d'Hospitalet, amb tiratge mensual de 34.000; el de Santa Coloma, amb tiratge mensual de 15.000; el de Terrassa, amb tiratge mensual de 10.000, com els de Granollers, Mollet i Viladecans. La xifra real seria aleshores, traient les 8 grans publicacions d'informació general i els 8 grans butlletins municipals, de 25.196 exemplars per dia de tiratge de la premsa local. Les 12 poblacions a les quals corresponen les 16 publicacions esmentades pertanyen a les 30 més poblades de Catalunya i el fet que Lleida i Girona no hi siguin s'explica perquè ja tenen els seus propis diaris. La població d'aquestes 12 ciutats és de 1.434.672 habitants i el tiratge total de les 16 grans publicacions d'aquestes 12 ciutats és de 1.341.779 exemplars al mes. Amb aquestes dades es comprova la concentració de la premsa local o comarcal d'informació general i municipal, cosa que fa minvar l'impacte que produeixen les primeres xifres que hem donat com a resultat del quadre de síntesi II.

2. La premsa local i comarcal de Catalunya (premsa d'informació general, butlletins municipals, premsa cultural, premsa de barri) té tan elevat tiratge que el promig és de 2,8 habitants per cada exemplar mensual. Tenint en compte que la periodicitat normal de la premsa local i comarcal és mensual, apareix lògic fer aquest compte per mes, ço que demostra l'amplitud d'aquesta premsa. Ara bé, seguint amb la formulació de la fi de l'anterior apartat 1, ens trobem que traiem del càlcul les 16 publicacions dites (les 8 principals publicacions d'informació general i els 8 principals butlletins municipals) aquesta mitjana varia sensiblement: hi ha un exemplar mensual per cada 22,3 habitants: això és conseqüència de la concentració alta de tiratge de les 16 publicacions esmentades. La resta és quasi tota premsa de molt baix tiratge. La conclusió primera és doncs que l'alt tiratge de la premsa local i comarcal en general canvia quan ens referim ja no a les grans ciutats sinó a les petites i rurals, on encara hi ha molt camí a recórrer. Tot i així, quan es té en compte que la mitjana de lectors de diaris a Espanya és del 22 %, i 25 %

La majoria és premsa petita: només hi ha 17 de les 355 publicacions que tenen un tiratge superior a 10.000 exemplars per mes

a Catalunya, la xifra –a manca d'estudis i controls de difusió de la premsa local i comarcal– de 22,3 habitants per exemplar mensual dóna idea de la considerable mitjana a les ciutats petites i zones rurals. Ja no diguem a les ciutats grans o mitjanes: a les 12 esmentades anteriorment, on es fan les 16 publicacions de més tiratge, la mitjana és de 1,06 habitants per exemplar mensual, ço que vol dir que aquestes ciutats estan acceptablement proveïdes de premsa local. Per comarques, seguint la columna 7 del quadre de síntesi II, les que estan més ben abastades de premsa local i comarcal són l'Osona, (amb 0,7 habitants per exemplar mensual), i el Bages (1,06), essent les pitjors la Noguera (73,1), i el Solsonès (43,05). És constant en tots els quadres la situació deprimida, també a nivell de premsa local i comarcal, d'algunes comarques o zones lleidatanes. El més significatiu, globalment, és que 29 de les 38 comarques mantenen un promig inferior a 10 habitants per exemplar mensual de premsa local o comarcal.

3. Segons les columnes 1 a 4 del quadre de síntesi II, es comprova com el tiratge principal

correspon amb gran majoria a la premsa local i comarcal d'informació general: 1.081.989 exemplars al mes, seguida pels butlletins municipals, amb 361.595 exemplars de tiratge al mes, i ja en quantitats ben reduïdes 13.760 exemplars per mes de premsa cultural i 8.435 de premsa de barris. La comarca més ben dotada en tiratge mensual de premsa local i comarcal, gràcies fonamentalment als diaris de Sabadell i de Terrassa, és el Vallès occidental, i segueixen, com sempre, l'Osona, el Bages, i el Maresme, mentre que en butlletins municipals, amb gran diferència, el Barcelonès és el capdavanter seguit del Baix Llobregat, i l'Alt Penedès és la comarca que produeix més tiratge de premsa cultural. Quant a la premsa de barris, els primers llocs són per al Vallès Occidental i el Baix Llobregat. En els darrers llocs, en premsa d'informació general hi trobem els dos Pallars, el Solsonès la Vall d'Aran i l'Alt Urgell, i en butlletins municipals, les set comarques que no en tenen són: Baix Penedès, Conca de Barberà, Pallars Sobirà, Priorat, Solsonès, Terra Alta i Vall d'Aran. Hi ha 18 comarques, xifra massa alta, que no tenen premsa cultural.

4. Quant a la periodicitat de les publicacions locals o comarcals, aquesta és la síntesi, que revela la preeminència de la periodicitat mensual: hi ha un cincsetmanari (és el Diari de Sabadell), dos quadrisetmanaris, dos trisetmanaris, tres bisetmanals (un d'aquests tres butlletí municipal i tots els anteriors premsa local o comarcal d'informació general), 35 publicacions setmanals (32 premsa local o comarcal i 3 butlletins municipals), 154 mensuals (94 premsa local o comarcal, 49 butlletins municipals, 6 premsa cultural, i 5 premsa de barri), 54 bimensuals (27 premsa local o comarcal, 19 butlletins municipals, 5 premsa cultural, 3 premsa barri), 64 trimestrals (17 premsa local o comarcal, 22 butlletins municipals, 19 premsa cultural, 6 premsa de barri), 6 quadrimestrals (2 premsa local o comarcal, 4 premsa cultural), 6 semestrals (1 premsa local, 3 butlletins municipals, 1 revista cultural, 1 butlletí de barri), 7 anyals (una de premsa local, una altra butlletí municipal, tres premsa cultural i dos butlletins de barri), i finalment 23 publicacions d'aparició irregular que sovint és bimensual o trimestral (dues premsa local, 20 butlletins municipals, i un butlletí de barri).

La premsa local i comarcal, a través dels seus diversos mitjans, té un tiratge de quasi un milió i mig d'exemplars al mes

5. Prescindint de la periodicitat, i comptant el nombre d'exemplars de cada mitjà cada vegada que surt al carrer (sigui a la setmana, al mes, o a l'any), les xifres de tiratge de 355 publicacions recensades (de premsa d'informació general, butlletins municipals, premsa cultural, premsa de barri) són aquestes: menys de 500 exemplars, 100 publicacions (73 premsa d'informació general local o comarcal, 16 butlletins municipals, 9 publicacions culturals, i 2 publicacions de barri), que és la xifra més alta; de 500 a 999 exemplars, hi ha 87 publicacions (47 premsa local o comarcal -per això entenem també la premsa d'informació general-, 17 butlletins municipals, 15 publicacions culturals, i 8 publicacions de barri); de 1.000 a 1.999 exemplars de tiratge hi ha 95 publicacions (46 publicacions de premsa local o comarcal, 32 butlletins municipals, 10 publicacions culturals, i 6 publicacions o butlletins de barri); de 2.000 a 2.999 exemplars de tiratge, hi ha 21 publicacions (8 publicacions d'informació general local o comarcal, 11 butlletins municipals, una publicació cultural i una publicació de barri). De 3.000 a 3.999 exemplars hi ha 18 publicacions (8 de premsa local o comarcal, 9 butlletins municipals, i una publicació de barri). De 4.000 a 4.999 exemplars hi ha 8 publicacions (5 de premsa local i 3 butlletins municipals). De 5.000 a

5.999 exemplars de tiratge, hi ha 9 publicacions (4 de premsa local o comarcal i 5 butlletins municipals).

A partir de més de 6.000, les xifres ja baixen en picat, ja que només hi ha 16 publicacions: 3 butlletins municipals que tiren de sis a set mil exemplars, dues publicacions comarcals que tiren de set a vuit mil, un butlletí de barri que té un tiratge de vuit a nou mil i dos que tiren de nou a deu mil; de deu a onze mil de tiratge hi ha una publicació local i tres butlletins municipals, i de dotze a tretze una publicació local i un butlletí municipal. Quatre butlletins municipals (de Tarragona i de tres poblacions del cinturó barceloní) tenen finalment uns tiratges de 25.000 a 40.000 exemplars.

En síntesi, dels 355 mitjans de premsa calculats, n'hi ha un 52,6 % que no arriben a tenir un tiratge de 1.000 exemplars; un 90,7 % que no arriben a tirar 4.000 exemplars; i només un 8,9 % que té un tiratge superior als 4.000 exemplars. De tot plegat és fàcil deduir el caràcter poc massiu i ben local, alhora que poc consolidat de cara a un futur segur, de la gran majoria de mitjans de comunicació local.

Aquestes dades fan evidentment infravalorar d'altres aparegudes en quadres anteriors: es tracta però de donar valor relatiu a totes elles, tenint en compte el conjunt.

La Palanca

INFORMATIU D'ARTESA DE SEGRE I COMARCA

Preu: 70 ptes. Juliol 1982 N.º 7

EL MARTINET

Butlletí Local de Sant Martí Sarroca

QUADRE DE SÍNTESI III	1 Nombre de municipis	2 Nombre de municipis que tenen mitjans de comunicació local	3 % de la columna 2 respecte de la columna 1	4 Nombre de mitjans de comunicació local	5 % de la columna 4 sobre els 467 mitjans de comunicació local de Catalunya	6 Nombre de premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, i premsa de barri	7 Nombre de ràdios municipals, lliures, i privades
1. ALT CAMP	23	3	13 %	6	1,2 %	4-1-1-0	0-0-0
2. ALT EMPORDÀ	68	7	10 %	11	2,3 %	4-5-0-0	1-0-1
3. ALT PENEDEÈS	25	8	32 %	14	2,9 %	7-4-2-0	1-0-0
4. ALT URGELL	19	3	15 %	5	1,0 %	2-1-2-0	0-0-0
5. ANOIA	34	6	17 %	11	2,3 %	5-5-0-0	0-0-1
6. BAGES	35	15	42 %	28	5,9 %	12-3-3-2	7-0-1
7. BAIX CAMP	27	7	25 %	16	3,4 %	8-3-3-0	0-0-2
8. BAIX EBRE	13	4	30 %	7	1,4 %	5-1-0-0	0-0-1
9. BAIX EMPORDÀ	36	8	22 %	13	2,7 %	8-3-0-0	0-2-0
10. BAIX LLOBREGAT	27	21	77 %	37	7,9 %	10-14-1-4	7-1-0
11. BAIX PENEDEÈS	12	6	50 %	7	1,4 %	6-0-0-0	1-0-0
12. BARCELONÈS	7	6	85 %	22	4,7 %	5-5-3-1	3-4-1
13. BERGUEDA	30	6	20 %	11	2,3 %	6-3-1-0	1-0-0
14. Cerdanya	16	2	12 %	2	0,4 %	1-1-0-0	0-0-0
15. CONCA DE BARBERÀ	21	4	19 %	4	0,8 %	3-0-1-0	0-0-0
16. GARRAF	8	4	50 %	9	1,9 %	2-2-2-0	2-0-1
17. LES GARRIGUES	25	3	12 %	4	0,8 %	3-1-0-0	0-0-0
18. GARROTXA	21	5	23 %	9	1,9 %	4-3-1-0	0-0-1

QUADRE DE SÍNTESI III	1 Nombre de municipis	2 Nombre de municipis que tenen mitjans de comunicació local	3 % de la columna 2 respecte de la columna 1	4 Nombre de mitjans de comunicació local	5 % de la columna 4 sobre els 467 mitjans de comunicació local de Catalunya	6 Nombre de premsa comarcal, butlletí municipal, premsa cultural, i premsa de barri	7 Nombre de ràdios municipals, lliures, i privades
19. GIRONÈS	36	10	27 %	27	5,7 %	12-6-3-3	0-1-2
20. MARESME	30	18	60 %	44	9,4 %	18-9-4-4	4-4-1
21. MONTSIÀ	11	6	54 %	8	1,7 %	5-1-0-0	1-0-1
22. LA NOGUERA	35	8	22 %	8	1,7 %	6-1-1-0	0-0-0
23. OSONA	47	15	31 %	24	5,1 %	13-7-2-0	0-1-1
24. PALLARS JUSSÀ	17	4	23 %	4	0,8 %	1-1-2-0	0-0-0
25. PALLARS SOBIRÀ	15	0	-	0	-	0-0-0-0	0-0-0
26. PRIORAT	24	2	8 %	3	0,6 %	3-0-0-0	0-0-0
27. RIBERA D'EBRE	14	2	14 %	3	0,6 %	1-1-0-0	0-0-1
28. RIPOLLÈS	24	4	16 %	6	1,2 %	1-3-0-0	2-0-0
29. SEGARRA	21	4	19 %	6	1,2 %	4-2-0-0	0-0-0
30. SEGRIÀ	42	9	21 %	14	2,9 %	4-5-3-0	0-1-1
31. LA SELVA	25	10	40 %	14	2,9 %	6-6-1-0	1-0-0
32. SOLSONÈS	14	1	7 %	1	0,2 %	0-0-1-0	0-0-0
33. TARRAGONÈS	22	2	9 %	6	1,2 %	2-2-0-0	0-0-2
34. TERRA ALTA	12	1	8 %	1	0,2 %	1-0-0-0	0-0-0
35. URGELL	26	7	26 %	10	2,2 %	6-3-0-0	0-0-1

	9	2	22 %	2	0,4 %	0-0-1-0	0-0-1
36. VALL D'ARAN	9	2	22 %	2	0,4 %	0-0-1-0	0-0-1
37. VALLÈS OCCIDENTAL	23	17	73 %	38	8,1 %	11-11-4-4	4-2-2
38. VALLÈS ORIENTAL	41	18	43 %	29	6,2 %	10-12-0-0	7-0-0
TOTAL	935	258	27 %	464	100 % (467)	199-125-42-18	42-16-22

Conclusions del Quadre de Síntesi III

A Catalunya hi ha 500 mitjans –publicacions o ràdios– de comunicació local

1. De l'anterior quadre de síntesi III es desprèn (veure columna 4) que a Catalunya hi ha 464 mitjans de comunicació local, així repartits segons les columnes 6 i 7 del mateix quadre de síntesi III: 199 publicacions de premsa d'informació general, 125 butlletins municipals, 42 publicacions culturals, 18 publicacions de barri, 42 emissores municipals, 16 emissores lliures, i 22 emissores privades. Es tracta doncs globalment de 384 publicacions i 80 emissores. Ara bé: si a aquests 464 sumem les 7 ràdios lliures i les 26 publicacions de barri de Barcelona, més els 5 diaris de Girona-Lleida-Tarragona, i per suposat les 10 ràdios municipals no comptades en el quadre de síntesi III (ja que com s'ha dit es tracta d'un Cens fins al mes d'abril 82) que funcionaran el mes d'octubre-novembre 82, elevant a 52 el total de ràdios municipals, ens trobem amb 512 mitjans de comunicació local. Si a més comptéssim algunes emissores lliures que continuament neixen i emissors televisius, ni que siguin temporals, la xifra de 500 es supera de fet amb escreix. És especialment destacable l'alta mitjana de mitjans de Comunicació Local respecte dels habitants de Catalunya: els 464 mitjans censats, respecte dels 4.203.704 habitants de Catalunya (exceptuant Barcelona ciutat), corresponen a un mitjà de comunicació local per cada 90.597.068 habitants.

2. Aquesta alta xifra de 464 mitjans de comunicació local o comarcal es veu però «devaluada» quan (columnes 1 i 2 del quadre de síntesi III) es constata que només 258 dels 935 municipis de Catalunya tenen mitjans de comunicació local, si bé aquests mitjans es troben a 37 de les 38 comarques de Catalunya. De fet, que només el 27,59 % de municipis de Catalunya tinguin mitjans de comunicació local no revela tant que la comunicació local té encara molt camí a fer –cosa ben certa– com que la coneguda organització municipal de Catalunya, amb un índex de municipis per habitant i quilòmetre quadrat molt exagerat, quasi un «rècord» europeu, respon a una exagerada i poc eficaç

Set comarques tenen mitjans de comunicació en més del 50 % dels seus municipis

proliferació d'unitats administratives territorials. La xifra resta a més molt moderada pel fet sabut que molts mitjans de comunicació local dels municipis caps de comarques o zones naturals arriben –perquè també les reflecteixen– a les diverses poblacions petites dependents en la pràctica de la població principal de la zona. Com es comprova a la columna 3 del quadre de síntesi III, les comarques que tenen més del 50 % de municipis amb mitjans de comunicació local són: el Barcelonès (sense Barcelona) amb el 85 %, el Baix Llobregat 77 %, el Vallès Occidental 73 %, el Maresme 60 %, el Montsià 54 %, i el Baix Penedès i el Garraf amb un 50 %. A aquestes set comarques s'oposen les cinc que no arriben al 10 % de municipis amb mitjans de comunicació local: Pallars Sobirà, Solsonès, Priorat, Terra Alta, i Tarragonès. Recordem que aquesta darrera comarca estava molt ben situada a l'hora de comptar el seu nombre d'habitants –l'alta xifra del 83 %– que tenen mitjans de comunicació local (veure quadre de síntesi I), però té en canvi 22 municipis i només 2 (Tarragona i Vilaseca-Salou) amb mitjans de comunicació local. És un exemple clar de la relativitat d'aquestes xifres, que s'han de veure en conjunt, a més de palesar

l'excessiu nombre de municipis, ja que 20 municipis dels 22 del Tarragonès tenen només el 17 % d'habitants de tota la comarca.

3. Les columnes 4 i 5 del quadre de síntesi III indiquen les comarques més ben dotades de mitjans de comunicació local respecte del total d'aquests mitjans a tot Catalunya. La comarca del Maresme està en primera posició: té 44 dels 464 mitjans de comunicació de Catalunya, és a dir, el 9,4 %. Segueixen el Vallès Occidental, amb 38 i 8,1 % respectivament, i el Baix Llobregat, amb 37 i 7,9 % respectivament. Com en totes les estadístiques de mitjans de comunicació local, a més de les anteriors comarques també estan ben situades les de l'Osona, el Bages, el Barcelonès, el Vallès Oriental, i el Gironès. Passen també de 10 mitjans de comunicació local, a més de les esmentades, les comarques de l'Alt Empordà, l'Alt Penedès, l'Anoia, el Baix Camp, el Baix Empordà, el Berguedà, el Segrià, la Selva, i l'Urgell. En canvi, les restants 21 comarques no passen de 9 mitjans de comunicació local, i el Solsonès i la Terra Alta només en tenen un cada una, i sense cap publicació ni emissora el Pallars Sobirà.

QUADRE DE SÍNTESI IV Nombre de mitjans de comunicació en % d'utilització de la llengua catalana	1 100 % de català	2 90 % a 100 % de català	3 60 % a 80 % de català	4 Bilingüe	5 40 % a 50 % de català	6 10 % a 40 % de català	7 0 % de català
1. ALT CAMP	4	1	1	1			
2. ALT EMPORDÀ	3	2	1	2			
3. ALT PENEDEÈS	8	2	2	2			
4. ALT URGELL	1	2	1	1			
5. ANOIA		4	3	2			1
6. BAGES	16	5	3	2		1	
7. BAIX CAMP	6	2	5				
8. BAIX EBRE			1	1	1	3	
9. BAIX EMPORDÀ	4		2	3			
10. BAIX LLOBREGAT	6	8	8	7		3	2
11. BAIX PENEDEÈS	4	2	1				
12. BARCELONÈS	5	1	1	4	4	2	
13. BERGUEDA	11						
14. Cerdanya			2				
15. CONCA DE BARBERÀ	3	1					
16. GARRAF	2	1	1	2	2		
17. LES GARRIGUES	4						
18. GARROTXA	8						

QUADRE DE SÍNTESI IV Nombre de mitjans de comunicació en % d'utilització de la llengua catalana	1 100 % de català	2 90 % a 100 % de català	3 60 % a 80 % de català	4 Bilingüe	5 40 % a 50 % de català	6 10 % a 40 % de català	7 0 % de català
19. GIRONÈS	12	2	4	3	3		
20. MARESME	16	4	13		2	2	1
21. MONTSIÀ			2		2	2	1
22. LA NOGUERA	4	2	2				
23. OSONA	17	2	1	1			
24. PALLARS JUSSÀ	3			1			
25. PALLARS SOBIRÀ	3				1		
26. PRIORAT			1				
27. RIBERA D'EBRE			1	1			
28. RIPOLLÈS	2	1	1	1			
29. SEGARRA	2	1	2				1
30. SEGRÍÀ	8		1	2			1
31. LA SELVA	8	1	3	2		1	
32. SOLSONÈS	1			2			
33. TARRAGONÈS	1				1		
34. TERRA ALTA		1					
35. URGELL	7		1	1			

36. VALL D'ARAN	1				2		
37. VALLÈS OCCIDENTAL	13	3	8	2	3		1
38. VALLÈS ORIENTAL	10	4	4	2	1		1
TOTAL	193	53	71	22	18		9

Conclusions del Quadre de Síntesi IV

IV. 246 dels 464 mitjans de comunicació local de Catalunya, és a dir, un 53 % dels mitjans de comunicació local de Catalunya, utilitzen la llengua catalana d'un 90 % a un 100 % en les seves publicacions o emissions.

1. Del quadre de síntesi número IV, es desprèn que el 40,68 % dels mitjans de comunicació local de Catalunya (193 dels 464) utilitzen únicament la llengua catalana, mentre que la utilitzen d'un 90 % a un 99 % 53 mitjans. El percentatge d'utilització de la llengua catalana d'un 60 % a un 80 % en les pàgines de les publicacions o en les emissions radiofòniques, correspon a 71 mitjans, és a dir el 15 % del total de 464 mitjans. Així es comprova per les columnes 1 a 3. Quant a la columna 4, s'indica únicament «Bilingüe» per tal com moltes publicacions només responen així a l'enquesta demanada. És ben notable (veure columnes 5 i 6) que només 40 mitjans, el 8,5 % del total de 464, utilitzen en menys del 50 % la llengua catalana, i encara és més clar (columna 7) el fet que només 9 dels 467 mitjans de comunicació local de Catalunya, és a dir, un 1,9 %, s'expressen únicament en castellà. Hi ha a més dos mitjans (dos butlletins municipals) que tenen doble edició, en castellà i català. En tot cas, el total de mitjans que van respondre a l'enquesta és de 418, però hem calculat els percentatges sobre 464 perquè de fet la mostra és prou alta com per ser quasi absolutament fiable.

2. No apareix en el quadre, però hem calculat el percentatge d'utilització del català per mitjans: utilitzen el 100 % de català 95 publicacions de premsa local o comarcal, 40 butlletins municipals, 37 revistes culturals, 10 ràdios municipals, i 4 revistes o butlletins de barri. Utilitzen la llengua catalana d'un 90 % a un 99 % dels seus textos o emissions: 39 publicacions de premsa local o comarcal, 10 ràdios municipals, 3 butlletins municipals i una publicació de barri. Utilitzen el català d'un 60 % al 80 %: 35 publicacions de premsa local i comarcal, 23 butlletins municipals, 13 ràdios municipals, i una revista cultural. Són bilingües (presumiblement, amb això s'indica 50 % de català i 50 % de castellà): 49 butlletins municipals i tres publicacions locals

Els mitjans de comunicació local són decisius per a la catalanització del país

o comarcals. Utilitzen d'un 40 % a un 50 % el català en els seus textos o emissions: 12 publicacions locals o comarcals, 5 publicacions de barri, 4 ràdios municipals, i una revista cultural. Utilitzen finalment d'un 10 % a un 40 % el català en els seus textos o emissions: 11 publicacions locals o comarcals, 5 publicacions de barri, i dos ràdios municipals.

3. Per comarques, la més catalanitzada és el Berguedà: els seus 11 mitjans de comunicació local són tots, al 100 %, en català. L'Osona vé a continuació. Però potser és encara més interessant comprovar com són d'integradores les comarques del Maresme, Baix Llobregat, els dos Vallès, i en general les del cinturó barceloní, on no domina gaire la llengua catalana com a mitjà d'expressió en la comunicació local, però amb forta atenció a les comunitats immigrades.

el ripollès

revista de les valls del ter i del freser

Any 6 / N.º 136 19 de Juny del 1982 Preu: 45 pts.

Unió "o sobren botigues o falten compradors"

Rotiguers RIPOLL

-La Farga torna a la normalitat. -Les festes al carrer. -Testimoni del 14 d'abril de 1931 (i III). -Segones Jornades Esportives. -I les nostres seccions habituals: So de la notícia, Cartellera, Cartes, Galls...

Durant Juliol
Els mestres van a l'escola

Música clàssica a Ripoll

Una Orquestra i Coral Alemanya al Monestir

VILADECANS

Butlletí Municipal N.º 8 Abril del 1982

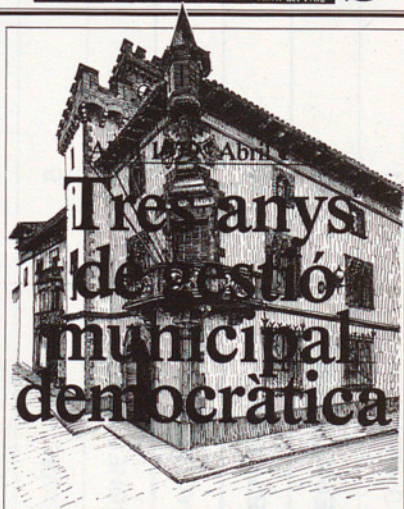
Editorial

Un canvi de fesonomia

En plena etapa de gestió democràtica la vila de Viladecans ha experimentat un canvi de fesonomia que s'ha reflectit en el seu Consistori. Una de les reconstruccions més importants per impulsar està consistint en la creació d'un Consistori municipal obert i participatiu, amb molta més i afició amb entrevistes, regió, iniciatives, pressions. Però així resulta comprensible el moment d'estructura present.

La nostra voluntat de continuar per aquest camí de treball per aconseguir Viladecans un canvi de fesonomia que s'ha reflectit en el seu Consistori, el recollim i també la crítica del ciutadà.

Amb el consens de continuar amb la gestió de promes obertes amb molta feina amb accions a les places i carrers del municipi, el nostre treball de gestió d'èxit és ara. Viladecans amb el consens de la gestió d'un consistori que es veu amb confiança en l'ajuntament democràtic.

Por fin en Viladecans
Ya tenemos nuevo Consistorio (Pág. 7)

Cal una política de la comunicació que consolidi el fenomen de la comunicació local com un factor decisiu per a l'autonomia

QUADRE DE SÍNTESI V

Aquest quadre consta de tres parts, i no està dividit per comarques. És de fet un quadre complementari dels anteriors, i les seves conclusions són incloses en la mateixa explicació.

1. La propietat dels mitjans de Comunicació Local de Catalunya:

Propietat d'Ajuntaments:	170 mitjans (128 butlletins municipals i 42 ràdios)
Propietat d'Entitats	128 mitjans
Propietat Privada	87 mitjans
Col·lectius o cooperatives de redactors.	34 mitjans
Organitzacions eclesials	25 mitjans
Ajuntaments (premsa local o comarcal)	23 mitjans

El total és de 467 i es comprova de seguida com 203 pertanyen a Ajuntaments, és a dir, un 43,5 % del total. En efecte, els Ajuntaments democràtics han estat els darrers tres anys els grans impulsors de la comunicació local. Però cal esmentar igualment la importància que té la dada de 128 mitjans, un 27,5 % del total de 467, propietat d'entitats: es tracta d'entitats de tot tipus (grups locals de joves o sectorials, societats recreatives, col·legis i associacions d'alumnes o pares, cercles literaris o d'estudis, casals, etc.) que no cerquen un objectiu lucratiu sinó el servei informatiu i comunicacional en el seu sector o territori. Aquesta xifra encara es reforça més quan hom comprova que hi ha 34 mitjans propietat dels mateixos redactors, i quan també sense objectiu lucratiu hi ha 25 publicacions o emissores d'organitzacions eclesials. De fet, només resten com a propietat privada, en la majoria dels casos societats anònimes, 87 mitjans o un 18,6 % del total (les emissores estatals fora de Barcelona, és a dir, les dependents de RNE, també s'han comptat com a privades): si es té en compte que pràcticament la meitat d'aquests 87 mitjans no estan plantejats cara al benefici, encara resta més clara la importància dels mitjans de comunicació local, globalment, com un servei, no com un negoci. Tinguem en compte que en propietat privada s'han inclòs publicacions com El 9 Nou, Regió 7, o Grama, que de fet

són privades però cerquen sobretot el servei local i comarcal a nivell comunicacional.

2. L'abast comarcal de les publicacions:

Normalment, es sol parlar de premsa comarcal en tots els casos de premsa d'informació general que no estigui a les quatre ciutats catalanes capitals de circumscripció. De fet, el terme exacte seria parlar de premsa local, ja que segons l'enquesta realitzada apareix que de les 199 publicacions dites comarcals d'informació general no arriben a la quarta part, són 44, les que diuen tenir una dimensió no solament local (local seria equivalent a municipal o territori del municipi) sinó també comarcal i en una desena de casos intercomarcal. Així mateix, només 16 de les 42 publicacions culturals tenen dimensió comarcal o intercomarcal, i en prop de deu casos nacional. Ràdios i butlletins municipals, o premsa de barri, són per definició, com les ràdios lliures, locals. Entre les ràdios privades podria considerar-se que la meitat de les 22 tenen dimensió no solament local sinó comarcal, entenent en tota aquesta explicació la paraula «comarcal» no solament referida a la comarca tradicional sinó de vegades a zones territorials dins d'una comarca que superen l'àrea del sòl municipal on s'imprimeix i es publica la revista que sigui.

3. L'antiguitat dels mitjans de Comunicació Local:

Com a darrer apartat d'aquest quadre de síntesi número V, i per complementar totes les dades anteriors, cal referir-nos al que millor fa copsar la novetat i originalitat del fenomen de la Comunicació Local a Catalunya, a través de la síntesi de les dates d'aparició de 414 mitjans calculats. D'aquests 414, n'han aparegut 328 des de l'any 1976: una aclaparadora majoria del 79,2 %. Aquest fenomen però té també la seva prolongació en el temps al llarg dels darrers anys del franquisme, ja que 28 mitjans aparegueren del 1970 al 1975. Als anys seixantes n'aparagueren 11. La resta, 42, són anteriors a 1960. Dels 420 mitjans censats avui dia amb la data de sortida o d'aparició, aquest és el resultat: any 1920, 1 publicació comarcal; any 1928,

La definició de la Comunicació Local forma part de la mateixa investigació sobre aquest fenomen generalitzat a Europa

una publicació comarcal; any 1940, 2 publicacions comarcals; any 1942, 3 publicacions comarcals; any 1943, 1 publicació comarcal; any 1944, 4 publicacions comarcals; any 1945, 1 publicació comarcal; any 1946, 2 publicacions comarcals; any 47, 2 publicacions comarcals; any 49, dues publicacions comarcals; any 50, dues publicacions comarcals; any 52, una publicació comarcal. A partir de 1953 hi ha la primera diversificació: apareix la primera publicació del que ara en diem premsa comarcal cultural; 1954, 2 publicacions comarcals; 1955, 2 publicacions comarcals; 1956, una publicació comarcal cultural; 1957, una publicació comarcal. L'any 1959 apareix la primera publicació o butlletí de barri; 1960, una publicació comarcal; 1963, una publicació comarcal; 1964, 2 publicacions comarcals i el primer butlletí municipal dels 128 que avui s'editen. El 1965, 1 publicació comarcal; 1966, una publicació de barri; 1967, un butlletí municipal; 1968, 2 publicacions comarcals; 1969, 2 publicacions comarcals.

A partir de 1970 és la gran eclosió: el mateix 70, apareixen 2 publicacions comarcals; el 1971, una publicació comarcal cultural; 1972, 3 publicacions locals o comarcals (com sempre, d'informació general) i 2 de premsa cultural comarcal; 1973, 2 publicacions de premsa comarcal i una de barri; 1974, 3 publicacions locals o comarcals; 1975, 10 publicacions locals o comarcals, 2 butlletins municipals, 1 publicació cultural comarcal, i 1 publicació de barri. El 1976, 6 publicacions locals o comarcals, un butlletí municipal, 3 publicacions culturals comarcals, 2 publicacions de barri. El 1977, 28 publicacions locals o comarcals, una publicació cultural comarcal, 2 publicacions de barri. El 1978, 24 publicacions locals o comarcals, 1 butlletí municipal, 3 publicacions culturals comarcals, una publicació de barri. El 1979 és la data clau d'aparició de les emissores municipals: en aquest any apareixen 33 publicacions locals o comarcals, 48 butlletins municipals («rècord» d'aparició d'una sola gamma de mitjans en un sol any), 10 publicacions culturals comarcals, 2 publicacions de barri, i 3 ràdios municipals. El 1980, 23 publicacions locals o comarcals, 32 butlletins municipals, 7 publicacions

culturals comarcals, 3 publicacions de barri, i 11 ràdios municipals. El 1981 apareixen 20 publicacions locals o comarcals, 23 butlletins municipals, 5 publicacions culturals comarcals, 3 publicacions de barri, i 21 ràdios municipals. Finalment, l'any que som, 1982, han aparegut 2 publicacions locals d'informació general, un butlletí municipal, 3 publicacions culturals comarcals, i 12 ràdios municipals (aquestes comptades fins a juliol-agost i la resta de l'any 82 comptat fins al mes d'abril).

Observem que si del 77 al 81, i especialment el 1979, la premsa local o comarcal d'informació general era en primer lloc, del 79 al 81 ha estat la gran època dels butlletins municipals i el 81-82 de les ràdios municipals. Aquesta mateixa evolució ens portaria ben probablement a parlar dins de poc de les emissores televisives locals, de les quals ja hi ha diversos projectes a Catalunya. Aquest treball, però, es limita en aquest darrer punt del darrer quadre de síntesi a constatar el que hi ha, que ens porta ara a fixar les conclusions finals de tot aquest munt estadístic que descriu l'estat de la Comunicació Local a Catalunya.

La Comunicació Local està formada pels mitjans que operen en un territori limitat i amb un contingut determinat pels fets de la vida quotidiana

Conclusions finals

Dels cinc quadres anteriors –que pretenen definir descriptivament la comunicació local a Catalunya i són només punt de partida de molts ulteriors estudis que es poden realitzar– es dedueixen directament tres conclusions principals: una definició de la comunicació local, la necessitat d'una política institucional de la comunicació local, i els mitjans de comunicació local com a factor clau per a la catalanització.

1. La definició de la comunicació local a Catalunya, que no es pot pretendre completa precisament perquè forma part de la mateixa investigació sobre la comunicació local, pot tenir, entre altres diverses aproximacions, aquestes característiques ara i aquí:

a) abasta potencialment a Catalunya el 84,66 % de la població, sense Barcelona ciutat.

b) es troba en algun dels seus set suports (premsa d'informació general, butlletins municipals, premsa cultural, premsa de barri, ràdios municipals, ràdios lliures, ràdios privades) en 37 de les 38 comarques de Catalunya, però majoritàriament concentrada en 12 de les 30 principals ciutats de Catalunya.

c) el tiratge diari de les publicacions locals i comarcals equival a 56.000 exemplars o «tercer diari» de Catalunya, amb una mitjana de 2,8 habitants per exemplar mensual, que augmenta a 22,3 excloent del càlcul les 12 ciutats dites, que tenen l'elevada mitjana d'un exemplar mensual de les seves publicacions per 1,06 habitants (les 12 ciutats estan ressenyades en els comentaris al Quadre de Síntesi II).

d) la comunicació local a Catalunya té 464 unitats de suport o mitjans: 199 publicacions d'informació general, 125 butlletins municipals, 42 publicacions culturals, 42 ràdios municipals, 16 ràdios lliures, i 22 ràdios privades (de fet, comptant les «locals» –premsa de barri i ràdios lliures– de Barcelona ciutat més les noves ràdios municipals, passen de 500 mitjans, com es comprova en els comentaris al Quadre de Síntesi III).

e) la utilització de la llengua catalana és d'una mitjana superior al 80 % en el total dels

escrits o emissions dels mitjans de comunicació local.

f) un 81 % dels mitjans de comunicació local no són propietat privada sinó institucional, eclesial, i d'entitats o col·lectius no lucratius.

g) es tracta d'un fenomen nou i encara no consolidat, ja que el 80 % del 500 mitjans de comunicació local de Catalunya han aparegut en els darrers cinc anys.

Aquestes són les set conclusions definitòries de la comunicació local a Catalunya que es dedueixen principalment de l'anàlisi.

2. Les set conclusions definitòries descriptivament de la comunicació local a Catalunya estan evidentment imbricades en la realitat sociològica i política del país. Les conseqüències que es desprendrien de les múltiples anàlisis a realitzar en aquest sentit són immenses. Hi ha però una realitat, esmentada específicament en els dos darrers apartats *f*) i *g*) de la definició, que s'imposa pel seu caràcter original sobre qualsevol altra: la comunicació local a Catalunya és un fenomen recent, amb una doble vessant sociològica-política per part dels promotors i del contingut d'aquesta comunicació. Entre els promotors, el concepte no de distribució informativa o de propaganda sinó de participació conjunta que reflecteixi els grans temes de la vida local, sense ànim lucratiu, és una constant immensament majoritària, siguin Institucions locals democràtiques, Ajuntaments, o entitats i grups de tot tipus. Quant al contingut, és també aclaparadorament majoritària no solament l'adhesió sinó la potenciació de l'autonomia i l'autogovern. Estructuralment, però, els mitjans de comunicació local són en majoria no legalitzats i gratuïta o quasi la força de treball que els produeix, sobretot a nivell dels petits mitjans, la gran majoria dels recensats. Aquestes realitats específiques de Catalunya exigeixen una resposta que ja ha començat: a nivell professional, la creació d'Associacions, com la de la premsa comarcal o l'Assemblea i Òrgan Permanent de les ràdios municipals, passos –segons els plantejaments estatutaris d'ambdues i d'altres associacions– per a la creació de l'Institut Català de la Comunicació o de la Informació, el nom no fa al cas, formulat per primera vegada fa tres anys en el Primer Congrés de Periodistes de Catalunya com a pas indefugible per a tota planificació

És indispensable establir les bases d'una política de la comunicació

comunicativa a Catalunya, entre molts altres objectius; i a nivell polític o institucional, la formulació de les polítiques o planificacions de la comunicació, als diversos nivells institucionals, com en són exemple les diverses iniciatives de coordinació d'Ajuntaments per a les ràdios municipals i per un futur de televisions comarcals, gràcies en bona part a l'impuls donat per professionals dels Gabinetes d'Informació. No es tracta en aquest article de desenvolupar com hauria de ser aquesta política de comunicació –terme acceptat internacionalment i sense cap connotació de limitació a la llibertat d'expressió– però sí, d'acord amb la definició donada de la comunicació local a Catalunya, plantejar la seva necessitat com una conseqüència indefugible a l'hora d'assegurar el futur de la comunicació local a Catalunya.

3. Finalment, una conclusió no per sabuda menys urgent és, segons l'apartat e) de la definició, el paper clau dels mitjans de comunicació local en la difusió i consolidació de la llengua catalana com a normal vehicle d'expressió. I això, també, és una constant en les zones de forta immigració. Consolidar, doncs, aquests mitjans –cosa que requereix el continu suport institucional– és quelcom fonamental per assegurar el futur de l'autonomia de Catalunya, basada en un fenomen nacional que té en la llengua pròpia una de les seves arrels principals.

No cal insistir més en aquesta darrera conclusió. Les tres conclusions són ben breus de formulació. En aquesta anàlisi, conseqüència dels quadres estadístics, l'intent ha estat d'oferir al simple nivell descriptiu les principals conclusions parcials de cada quadre i generals. En posteriors treballs –el primer dels quals està ja preparant per al número 4 d'Arrel, del proper mes de desembre, el professor de la Facultat de Ciències de la Informació Eugeni Giralt– la revista «Arrel» anirà aprofundint diversos aspectes, així com renovant cada any el Cens i Estadística de la Comunicació Local de Catalunya. El Cens, Mapa, Estadística, i Anàlisi de la Comunicació Local, que formen el segon bloc o segona part de la secció Informe del present número d'«Arrel», han estat possibles gràcies a diversos treballs

realitzats amb responsables de les publicacions censades i a una tasca de coordinació del Servei de Premsa de la Diputació amb les emissores municipals, i en concret a una coordinació que en el camp dels butlletins municipals ha realitzat Joan Busquet, Cap del Servei de Premsa de la Diputació de Barcelona, en el camp de la premsa local i comarcal d'informació general així com en el camp de la premsa de barris Josep Maria Huertas, i en el camp de la premsa cultural comarcal Xavier Febrés. Els seus diversos estudis sobre camps concrets de la comunicació local els anirà publicant aquesta revista. Valgui finalment a dir, per cloure la secció Informe d'aquest tercer número d'Arrel, que el repte que suposa la creixença i re-naixença de tants variats mitjans de comunicació local i comarcal és una de les realitats més importants per a comprendre ja no solament l'avantguardisme de Catalunya en el tema clau de la comunicació, sinó la vitalitat del nostre país a l'hora de cercar fórmules de convivència democràtica i potenciació de l'autonomia. El camp de la dita Comunicació Local obre immenses perspectives i encara cal investigar-lo en profunditat. Aquest Informe ha volgut contribuir a la realitat que «sense una recerca de la comunicació no pot haver-hi cap política de comunicació». I sense aquesta política o polítiques –en definitiva, sense planificació consensuada– la Comunicació Local a Catalunya deixarà de ser el que ara per ara no solament promet sinó que ja ha realitzat.

